

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та
управління

М. А. Лепський

“ 1 ” вересня 2017 р.

ПРАКТИКУМ З МЕДІАТОРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки магістрів

спеціальності 231 «Соціальна робота»

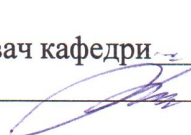
освітньо-професійна програма «Соціальна робота»

Укладач: Бойко Г.В., к.психол.н., доцент, доцент кафедри соціальної філософії та управління

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної філософії та
управління

Протокол № 1 від “30”серпня 2017 р.

Завідувач кафедри

Т.І. Бутченко

Ухвалено
науково-методичною радою
факультету соціології та управління

Протокол № 1 від “31”серпня 2017 р.

Голова науково-методичної ради
факультету

О.С.Маліновська

2017 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4.5	Галузь знань 23 Соціальна робота	Нормативна	
		Цикл дисциплін професійної підготовки	
Розділів - 2	Спеціальність 231 Соціальна робота	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин-90	Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»	Лекції	
		год.	год.
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:– 4 год	Рівень вищої освіти: магістерський	Семінарські	
		30 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: опанування студентами знань про медіацію як посередництво у вирішенні конфліктів

Завдання курсу:

- формування навичок та діяльності посередника, практичних основ знань про структуру особливості організації посередництва (медіації);
- формувати уміння організації окремих етапів та цілісного процесу посередництва (медіації) для розв'язання сторонами конфліктів

За результатами вивчення курсу студент повинен

Знати:

- в чому полягають основи медіації як засобу вирішення конфліктних ситуацій;
- чим відрізняється медіація від інших засобів вирішення конфліктів;
- основні етапи, прийоми здійснення медіаторного процесу.

Вміти:

- притримуватися нейтральності та визначати прояви відхилення від неї;
- будувати процес медіації;
- готувати та проводити сепаратні зустрічі;
- використовувати різні форми запитань для налагодження процесу врегулювання конфлікту.

Міждисциплінарні зв'язки пов'язують курс “Практикум з медіаторних технологій” з широким спектром гуманітарних дисциплін, що вивчаються студентами спеціальності “соціальна робота”. Насамперед він є закономірним теоретичним та практичним продовженням курсів “Теорія соціальної роботи”, «Персонологія», «Основи психоконсультації та психокорекції», які вивчаються студентами під час підготовки у відповідності до ОКР «бакалавр» та спрямований на поглиблення психологічних знань, які є необхідною складовою реалізації практичних навичок фахівця соціальної роботи у галузі вирішення конфліктів та проблемних ситуацій. Він дозволяє студентам опанувати теоретичні знання та практичні навички щодо застосування методів запобігання, регулювання та вирішення конфліктів у соціальній роботі з різними групами клієнтів, залучення психологів у процес соціальної роботи, сприяє визначенню пріоритетів щодо застосування конкретних теоретичних знань та практичних навичок у соціальній роботі..

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Медіаторні технології як галузь психологічного знання та практичної діяльності

Тема 1. Медіація: основні поняття та принципи

Основні поняття курсу: Особливості медіації як засобу розв'язання конфліктів. Місце медіації серед інших засобів розв'язання конфліктів. Основні ознаки процесу медіації.

Тема 2. Функції посередника

Роль медіатора у вирішенні конфлікту, співвідношення функцій посередника із функціями сторін в медіаторному процесі. Розподіл відповідальності за організацію процесу, його зміст та результат.

Тема 3: Основні етапи процесу медіації

Загальна характеристика основних етапів процесу медіації. Премедіація. Вступ. Основний етап. Підведення підсумків. Сепаратні зустрічі. Правила їх застосування

Розділ 2. Відпрацювання практичних навичок ведення медіації

Тема 1. Нейтральність — основа медіації

Виконання вправ на формування нейтральності: до особистостей, як учасників конфлікту; до змін, які мають відбутися; до проблеми, яка визначається кимось і якимось; до проблеми і її симптомів.

Прийоми, що використовуються для покращення засвоєння матеріалу: наведення прикладів та їх обговорення в групових дискусіях.

Тема 2: Психологічні проблеми медіаторної діяльності та їх подолання

Виконання вправ на визначення та подолання стану внутрішнього протиріччя: карусель замовлень; внутрішня конференція

Виконання вправ на розвиток когнітивної складності: система особистісних конструктів; когнітивна простота — когнітивна складність.

Тема 3. Процес медіації

Вправа “5 кроків “ до розв'язання проблем.

Вправа “Дистанція”

Вправа “Невербальні аспекти спілкування”

Мистецтво ставити питання — основа медіації.
Види питань: закриті , відкриті, розвивальні

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с/п	лаб	інд	с.р.		л	с/п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Медіація: основні поняття та принципи												
Тема 1. Основні поняття та принципи медіації	15		5			10	15		2			13
Тема 2. Функції посередника	15		5			10	15		2			13
Тема 3. Основні прийоми та техніки медіації	15		5			10	15					15
Разом за змістовим модулем 1	45		15			30	45		4			41
Змістовий модуль 2. Структура медіаторного процесу												
Тема 4. Підготовка медіації.	15		5			10	15		2			13
Тема 5. Вступна частина та сепаратні зустрічі	15		5			10	15		2			13
Тема 6. Практика медіації та вимоги до медіатора	15		5			10	15					15
Разом за змістовим модулем 2	45		15			30	45		4			41
Усього годин	90		30			60	90		8			82
Усього годин	90		30			56	90		8			82

6. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Основні поняття та принципи медіації	5	2
2	Функції посередника	5	2
3	Основні прийоми та техніки медіації	5	
4	Підготовка медіації.	5	2
5	Вступна частина та сепаратні зустрічі	5	2
6	Практика медіації та вимоги до медіатора	5	
Усього		34	8

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні поняття та принципи медіації	10
2	Функції посередника	10
3	Основні прийоми та техніки медіації	10
4	Підготовка медіації.	10
5	Вступна частина та сепаратні зустрічі	10
6	Практика медіації та вимоги до медіатора	10
Разом		60

8. Види контролю і система накопичення балів

Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з дисципліни «Практикум з медіаторних технологій» включає:

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретних завдань.

Оцінювання відповідей на практичному занятті:

4 бали – чітка повна змістовна відповідь на питання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції;

2 бали – змістовне доповнення;

1 бал – поверховий виклад матеріалу;

0 балів – відсутність відповіді.

На практичних заняттях враховується як активність студента так і динаміка у формуванні практичних навичок.

Рубіжний підсумковий контроль проводиться по завершенні вивчення змістовного модуля у вигляді модульної контрольної роботи або тестування.

Оцінювання модульних контрольних робіт:

10-12 балів – повна змістовна відповідь на всі завдання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

7-9 балів – авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції;

4-6 балів – поверховий виклад матеріалу, слабке знання теоретичних джерел;

1-3 бали – короткий поверховий виклад матеріалу, нечіткі та помилкові визначення понять;

0 балів – відсутність відповідей.

Підсумковий контроль проводиться по закінченні вивчення курсу з метою оцінювання результатів вивчення навчального курсу на завершальному етапі

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	Результат
1.	Самостійна робота	2	5	10
2.	Модульна контрольна робота	10	2	20
3.	Семінарське заняття	5	6	30
Підсумковий рейтинговий бал				60

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Для заліку

Поточний контроль знань			Сума
Контрольний модуль № 1	Контрольний модуль № 2	Залік	100
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
30	30	40	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	(відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

12. Методичне забезпечення

1. Практикум з медіаторних технологій : Навчальна програма курсу/ Укладач: Бойко Г.В. – Запоріжжя: ЗНУ, 2008. – 8 с.
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Практикум з медіаторних технологій» для студентів за напрямом підготовки 8.130102 – «соціальна робота»
3. Методичне забезпечення самостійної роботи з курсу «Практикум з медіаторних технологій»
4. Методичні матеріали для заочного відділення з курсу «Практикум з медіаторних технологій»
5. Перелік питань до заліку з курсу «Практикум з медіаторних технологій»
6. Контрольні завдання і тести з курсу «Практикум з медіаторних технологій»
7. Карта забезпечення навчальною літературою з курсу «Практикум з медіаторних технологій»

13. Рекомендована література

Основна

1. Анцупов А.Я. Шапилов А.И. Конфликтология. М.: Знание, 1999.- 236 с.
2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. — К.: Академвидав, 2004.
3. Грабовська С. Равчина Т. Конфлікти без насильства. Львів, видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. – 2001. – 246 с.
4. Гришина Н.В. Психологія конфлікту, СПб.: Питер, 2000 – 546 с..
5. Данчева О.В., Швалб Ю.М. Практична психологія у економіці та бізнесі. К., 1999. – 146 с.

6. Коваль А.П. Ділове спілкування: Навчальний посібник. — К.: Либідь, 1992. — 280 с.

Додаткова

1. Кабушкин Н.И. Основы менеджмента: Учеб. пособие.- М.: ООО «Новое издание», 1999.
2. Коваль А.П. Ділове спілкування: Навчальний посібник. — К.: Либідь, 1992. — 280 с.
3. Маркичева Т.Б., Ножин Е.А. Мастерство публичного выступления: Учебное пособие. — Знание, 1989.
4. Ниссинен Й., Воутилайнен Э. Время руководителя: эффективность использования. М., 1989.
5. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія. — К.: Академвидав, 2003.
7. Психология работы с персоналом в трудах отечественных специалистов. Хрестоматия под ред. Винокурова Л.В.—СПб.:Питер. — 2001. — 468 с.
6. Щокін Г.В. Практична психологія менеджменту. — К.: Україна., 1994.

14. Інформаційні ресурси

1. Берн Е. Игры, в которые играют люди [Электронный ресурс] / Эрик Берн. — Режим доступа: http://royallib.ru/book/bern_erik/igri_v_kotorie_igrayut_lyudi_psihologiya_chelovecheskih_vzaimootnosheniy.html
2. Словарь психологического портала "Психотест"[WWW document] URL <http://psihotesti.ru/gloss/tag/perezzhivanie/>
3. Годфруа Ж. Что такое психология? [Электронный ресурс] / Жо Годфруа. — Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/godfr/index.php
4. Рудестам К. Групповая психотерапия [Электронный ресурс] / 2-е изд. — СПб.: Питер, 2000. — 384с. — Режим доступа: http://vk.com/doc87326182_142887895?hash=846d66d5fe78c55b66
5. Кулебякин Е.В. Психология социальной работы. [Электронный ресурс] / Кулебякин Е.В. — Режим доступа: <http://uchebalegko.ru/v1147/?cc=1&view=pdf>.
6. Грановская Р. Элементы практической психологии/ Рада Грановская. — Режим доступа: http://psychologi.net.ru/book3_pr_p/granovskaya.html

Погоджено _____
 відділ з навчальної роботи
 « _____ » _____

Додаток

Доповнення та зміни до робочої програми навчальної дисципліни «Практикум з медіаторних технологій»

Протокол засідання кафедри (дата та номер)	Внесені зміни	Підпис завідувача кафедри, дата

